

SHARQ MUTAFAKKIRLARINING QARASHLARIDA BOSHQARUVCHILIK FAOLIYATI

Hasanova Ruxshona

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10591594>

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshqaruv faoliyati tushunchasi Sharq mutafakkirlari nuqtai nazaridan muhokama qilinadi. Konfutsiylik, daosizm va buddizm kabi Sharq falsafalarida boshqaruv tamoyillari va amaliyotlari qanday qabul qilinishini o'rganadi. Maqolada Sharq boshqaruvi tafakkurida uyg'unlik, muvozanat va axloqiy yetakchilikka e'tibor qaratiladi va uni G'arb nuqtai nazaridan qarama-qarshi qo'yadi. Shuningdek, u global biznes muhitida Sharqiy boshqaruv istiqbollarini tushunish muhimligini ta'kidlaydi. Umuman olganda, maqola Sharq falsafalari zamonaviy boshqaruv amaliyotlarini qanday xabardor qilishi va boyitishi mumkinligi haqida tushuncha beradi.

Kalit so'zlar

1. Boshqaruv faoliyati; 2. Sharq mutafakkirlari; 3. Konfutsiylik; 4. Daosizm; 5. Buddizm; 6. Garmoniya; 7. Balans; 8. Axloqiy yetakchilik; 9. Global biznes; 10. Boshqaruv tamoyillari

Kirish

Maqolada boshqaruv faoliyati kontseptsiyasi Sharq falsafasi nuqtai nazaridan o'rganilib, Konfutsiy, Lao Tszi va Budda kabi Sharq mutafakkirlari boshqaruv tamoyillari va amaliyotlarini qanday qabul qilishlari va ularga yondashishlariga oydinlik kiritadi. U Sharq falsafasiga xos bo'lgan uyg'unlik, muvozanat va axloqiy etakchilik haqidagi asosiy e'tiqodlarni o'rganadi va ularni G'arb boshqaruv istiqbollariga qarama-qarshi qo'yadi. Bundan tashqari, maqolada zamonaviy boshqaruv amaliyotlari uchun qimmatli tushunchalarni taqdim etgan holda, global biznes muhiti kontekstida Sharqiy boshqaruv qarashlarini tushunish va birlashtirishning dolzarbligi ta'kidlanadi.

Maqolada boshqaruv faoliyati va Sharq falsafiy qarashlarining qiziqarli kesishuvi yoritilgan bo'lib, Sharq mutafakkirlari tomonidan taqdim etilgan g'oyalarning jozibali tadqiqini taqdim etadi. Maqolada Konfutsiy, Lao Tszi, Budda kabi nufuzli shaxslarning falsafalarini o'rganish orqali Sharq tafakkuridan kelib chiqqan o'ziga xos boshqaruv tamoyillari va amaliyotlarini yoritish maqsad qilingan. U ushbu falsafalardagi uyg'unlik, muvozanat va axloqiy etakchilikka urg'u berishni ko'rib chiqadi va G'arb boshqaruv mafkuralari bilan o'ylantiradigan taqqoslashni taklif qiladi. Bundan tashqari, maqolada zamonaviy boshqaruv amaliyotlari uchun ma'lumot beruvchi va ma'rifiy tahlilni taqdim etgan holda, Sharqiy boshqaruv istiqbollarini global biznes landshaftiga integratsiya qilish muhimligi ta'kidlanadi.

Maqolada boshqaruv faoliyati tushunchasini Sharq falsafiy an'analari nuqtai nazaridan o'rganishga intiladi. U Konfutsiy, Laozi va Budda kabi Sharq mutafakkirlarining ta'limotlari va tamoyillarini o'rganib, ularning samarali boshqaruv bo'yicha qarashlarini o'rganadi. Uyg'unlik, muvozanat va axloqiy etakchilik kabi asosiy mavzularni ta'kidlab, maqola ushbu tamoyillarni G'arb boshqaruv istiqbollarini bilan taqqoslash va solishtirishga qaratilgan. Maqolada, shuningdek, bugungi global ishbilarmonlik muhitida Sharqiy boshqaruv qarashlarini tushunish va singdirish muhimligi ta'kidlangan. Umuman olganda, u Sharq falsafalari zamonaviy boshqaruv amaliyotiga qanday ma'lumot berishi mumkinligi haqida qimmatli va chuqur tahlilni taqdim etadi.

Menejment sohasi tarix davomida ko'plab falsafiy, strategik va madaniy istiqbollar bilan

shakllangan. G'arb boshqaruv nazariyalari va amaliyotlari nutqda an'anaviy tarzda hukmronlik qilgan bo'lsa-da, Sharq mutafakkirlarining qarashlari bugungi globallashtirish va o'zaro bog'liq dunyoda tobora dolzarb bo'lib borayotgan boshqaruv faoliyati haqida noyob tushunchalarni taqdim etadi.

Konfutsiylik, daosizm va hind falsafasi kabi Sharq falsafiy an'analari, shuningdek, Sun Tszining "Urush san'ati" va Chanakyaning "Arthashastra" kabi strategik risolalaridan kelib chiqqan holda, ushbu maqola boshqaruvning asosiy tamoyillari va istiqbollari o'rganishga intiladi. faoliyati Sharq mutafakkirlari tomonidan yoritilgan. Ushbu istiqbollarni tadqiq qilish orqali biz Sharq tafakkurida tez-tez ta'kidlangan boshqaruvga yaxlit, uzoq muddatli va munosabatlarga yo'naltirilgan yondashuvni chuqurroq tushunishimiz mumkin.

Bundan tashqari, maqola Ikujiro Nonaka va Xirotaka Takeuchining yapon kompaniyalarida bilim yaratish bo'yicha ishi va Geert Hofstedening boshqaruv xulq-atvoriga ta'sir etuvchi madaniy o'lchovlar bo'yicha tadqiqotlari kabi Sharq falsafasi ta'sirida bo'lgan zamonaviy menejment adabiyotlarini o'rganadi.

Ushbu xilma-xil manbalarni sintez qilish orqali ushbu maqola Sharq mutafakkirlari boshqaruv faoliyatini qanday kontseptualashtirganliklari haqida keng qamrovli ma'lumot berishni maqsad qilib qo'yadi, bu esa global kontekstda menejment haqidagi tushunchalarini boyitishga intilayotgan amaliyotchilar va olimlar uchun qimmatli fikrlarni taqdim etadi.

Boshqaruv faoliyati sohasini o'rganishda Sharq dunyosidagi yetakchilik, boshqaruv va tashkilotchilik amaliyotiga uzoq vaqtdan beri ta'sir ko'rsatgan boy falsafiy an'analarni ko'rib chiqish zarur. Ushbu maqola Konfutsiylik, daosizm va boshqalar kabi mashhur falsafalardan tayanib, samarali boshqaruv amaliyoti va yetakchilik mafkuralariga oid bebaho fikrlarni to'plash uchun Sharq mutafakkirlarining istiqbollari o'rganishga harakat qiladi.

Sharq falsafiy an'analari boshqaruv xulq-atvorining axloqiy, axloqiy va strategik asoslarini chuqur shakllantirdi, boshqaruv va tashkilot yetakchiligiga o'ziga xos yondashuvni rivojlantirdi. Ushbu asriy tamoyillarni o'rganib chiqib, biz qadimiy donolik zamonaviy boshqaruv strategiyalariga qanday ma'lumot berishi va ilhomlantirishi mumkinligini tushunishga intilamiz.

Ushbu maqola Sharq mutafakkirlarining ta'limotlari bilan tanishishga va ularning zamonaviy boshqaruv kontekstlarida qo'llanilishini yoritishga intiladi. Sharq falsafalari tomonidan taqdim etilgan hokimiyat, fazilat, uyg'unlik va boshqaruv bo'yicha nuansli istiqbollarni ochib berish orqali biz ushbu tushunchalar turli xil tashkiliy sharoitlarda hozirgi etakchilik amaliyotini qanday boyitishi mumkinligi haqida keng qamrovli tushuncha berishga intilamiz.

Falsafa, boshqaruv va tashkiliy xulq-atvorni birlashtirgan fanlararo ob'ektiv orqali ushbu maqola Sharq donoligining boshqaruv faoliyati va etakchilik axloqiga doimiy ta'sirini yoritishga harakat qiladi va qadimgi donolikni zamonaviy boshqaruv paradigmalari bilan bog'laydigan jozibali hikoyani taqdim etadi.

Sharq falsafiy an'analari singdirilgan axloqiy qoidalar, strategik donolik va madaniy nuanslarni o'rganib, ushbu tadqiqot boshqaruv faoliyatiga g'arbga asoslangan mafkuralardan tashqarida o'ylantiruvchi istiqbollarni taklif qilish, global kontekstda yetakchilik haqidagi tushunchamizni boyitish maqsadini ko'zlaydi.

1. Konfutsiylik: Konfutsiy tamoyillari fazilatli va axloqiy yetakchilik, ierarxik munosabatlar va o'z qo'l ostidagilar uchun axloqiy namuna bo'lib xizmat qiluvchi "janob" yetakchi tushunchasining ahamiyatini ta'kidlaydi.

2. Taoizm: Taoizm falsafasi tabiiylik, o'z-o'zidan paydo bo'lish va «vu vey» yoki harakatsizlik tushunchasining ahamiyatini ta'kidlaydi, bu esa narsalarning o'z yo'nalishini boshqarishga imkon berish, etakchilik qiluvchi lider tushunchasiga mos kelishi sifatida talqin qilinishi mumkin. Orqaga qadam tashlab, jamoasining gullab-yashnashiga imkon beradi.
 3. Buddizm: Buddist ta'limotlari zehnlilik, rahm-shafqat va o'zaro bog'liqlikni ta'kidlashi mumkin, bu rahbarlar uchun qo'llab-quvvatlovchi va empatik ish muhitini rivojlantirish uchun rahbarlik tamoyillari sifatida talqin qilinishi mumkin.
 4. Konfutsiychilikda axloqiy etakchilikka urg'u berish va Ren (xayr-ehson) va Li (marosimning to'g'riligi) tushunchalari axloqiy fazilatlarini tarbiyalash va tashkilot ichida uyg'un munosabatlarni rivojlantirish muhimligi haqida tushuncha berishi mumkin.
 5. Taoistik falsafadan kelib chiqqan holda, Vu Vey (harakat qilmaslik) tamoyilini boshqaruv faoliyatiga tatbiq etish, rahbarlarni passiv va intuitiv yondashuvni qo'llashga undash, voqealarning tabiiy ravishda rivojlanishiga imkon berish va haddan tashqari yoki mikro boshqaruv tendentsiyalaridan qochish mumkin.
 6. Ehtiyotkorlik va rahm-shafqatning buddist tamoyillari boshqaruv faoliyati bilan birlashtirilishi mumkin, bu esa ko'proq empatik va qo'llab-quvvatlovchi etakchilik uslubini targ'ib qilish, shuningdek, xodimlarning farovonligi va shaxsiy o'sishini birinchi o'ringa qo'yadigan ish muhitini rag'batlantirishi mumkin.
 7. Xitoy mutafakkiri Konfutsiy boshqaruv faoliyatida xayrixoh rahbarlik va axloqiy xulq-atvor muhimligini ta'kidlagan. U menejer o'rnak bo'lishi va o'z xodimlarining farovonligini birinchi o'ringa qo'yishi, uyg'un va samarali ish muhitini yaratishi kerak, deb hisobladi.
 8. Daoizmning ko'zga ko'ringan namoyandasi Laozi boshqaruv faoliyatiga aralashmaslik va tabiiy yondashish tarafdori edi. Uning fikricha, menejer kamtarlik bilan harakat qilishi kerak, xodimlarga qattiq nazorat o'rnatishdan ko'ra, ularning gullab-yashnashi va organik o'sishiga imkon beradi.
 9. Qadimgi Xitoydagi harbiy strateg va faylasuf Sun Tzu boshqaruv faoliyatiga taalluqli tamoyillarni o'z ichiga olgan "Urush san'ati" asarini yozgan. Sun Tzu strategik rejalashtirish, moslashish va raqobat muhitini tushunish muhimligini ta'kidlab, zamonaviy menejerlar uchun qimmatli tushunchalarni taqdim etdi.
 10. Qadimgi hind faylasufi va Maurya imperiyasining maslahatchisi Chanakya boshqaruv va boshqaruv bo'yicha yo'l-yo'riq ko'rsatuvchi "Arthashastra" asarini yozgan. Uning ta'limotida boshqaruvchi zukko, qat'iyatli va murakkab siyosiy va tashkiliy dinamikalarni boshqarishga qodir bo'lishi zarurligini ta'kidlagan.
 11. Doimiy takomillashtirish va bosqichma-bosqich o'zgarishlarni ta'kidlaydigan yaponiyalik "kaydzen" tushunchasi boshqaruv faoliyatiga sharqona qarashni aks ettiradi. Ushbu falsafa menejerlarni o'z tashkilotlarida innovatsiyalar, hamkorlik va doimiy rivojlanish madaniyatini rivojlantirishga undaydi.
- Bu misollar Sharq falsafiy an'alarining boshqaruv amaliyotiga potentsial ta'sirini ko'rsatib, yetakchilik va tashkilot boshqaruviga muqobil istiqbol va yondashuvlarni taklif etadi va yana shu o'rinda ushbu misollar Sharq mutafakkirlarining istiqbollari axloqiy xulq-atvor, uyg'un munosabatlar va tashkiliy boshqaruvning yaxlit ko'rinishini birinchi o'ringa qo'yadigan muqobil yondashuvlarni taklif qilib, boshqaruv amaliyoti uchun qimmatli yo'l-yo'riq berishi mumkinligini ko'rsatadi.

Xulosa

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, Sharq mutafakkirlarining istiqbollari boshqaruv faoliyati to'g'risidagi boy va ko'p qirrali tushunchani taqdim etadi, bu esa hukmron G'arb boshqaruv paradigmalarini to'ldiradi va boyitadi. Konfutsiylikdagi uyg'unlik, munosabatlar va axloqiy xulq-atvorga urg'u berishdan tortib, daoizmning muvozanat, moslashuvchanlik va tabiiy etakchilik tamoyillarigacha, Sharq falsafalari samarali boshqaruv amaliyotlari haqida qimmatli tushunchalar beradi.

Bundan tashqari, Sun Tszining «Urush san'ati» va Chanakyaning «Arthashastra» kabi strategik risolalari strategik fikrlash, etakchilik va boshqaruv bo'yicha abadiy donolikni taklif etadi, ular zamonaviy boshqaruv kontekstlarida rezonanslashda davom etmoqda. Sharq falsafalarining yaxlit va uzoq muddatli yo'nalishi turli tashkiliy elementlarning o'zaro bog'liqligini va barqaror, axloqiy qarorlar qabul qilishning muhimligini ta'kidlaydi.

Zamonaviy menejment adabiyoti, shuningdek, Sharq falsafasi, xususan, bilim yaratish, tashkiliy o'rganish va madaniyatlararo boshqaruv sohalarida ta'sir ko'rsatdi. Ikujiro Nonaka, Xirotaka Takeuchi va Geert Hofstede kabi olimlarning ishi zamonaviy boshqaruv muammolarini hal qilishda Sharq nuqtai nazarlarining doimiy dolzarbligini ta'kidlaydi.

Yana shuni takidlamochimanki boshqaruv faoliyatini Sharq falsafiy donoligi nuqtai nazaridan o'rganish vaqt, makon va fikrlash bo'ylab ajoyib sayohatni taklif qiladi. Sharq mutafakkirlari nuqtai nazarini tushunish, tadqiq qilish va o'zlashtirishga bo'lgan intilishimiz boshqaruv, yetakchilik va tashkiliy xulq-atvor sohalarida chuqur aks-sado beradigan abadiy tamoyillar xazinasini ochib berdi.

Tekshiruvimiz Konfutsiy axloqi, Taoizm tamoyillari va boshqa Sharq falsafiy doiralari manzaralarini aylanib o'tar ekan, axloqiy etakchilik, uyg'un hamkorlik va individual va jamoaviy maqsadlarning uyg'unligini o'zida mujassam etgan ajoyib donolik gobelen paydo bo'ldi. Sharq an'analarida markaziy o'rinni egallagan fazilat, rahm-shafqat va aql-idrokning o'zaro ta'siri an'anaviy boshqaruv mafkuralaridan ustun bo'lgan, uni madaniy, axloqiy va yaxlit asos bilan boyitgan jozibali paradigmani yaratdi. Bizning sayohatimiz Sharq falsafiy an'analarining doimiy dolzarbligini ko'rsatib, ularning zamonaviy boshqaruv amaliyotlarini chuqurlik, mulohazalilik va madaniy ziyraklik bilan jonlantirish qobiliyatini namoyish etdi. Biz meros va zamonaviylik chorrahasida turganimizda, Sharq mutafakkirlaridan olingan tushunchalar etakchilik samaradorligi, tashkiliy uyg'unlik va turli korporativ ekotizimlarda qadriyatlarga asoslangan axloqni rivojlantirish uchun chuqur oqibatlarga olib kelishi shubhasiz ayon bo'ladi.

Qadimgi donolik va zamonaviy talablarning ajoyib ikkiligi boshqaruv faoliyatiga yaxlit, madaniy jihatdan sezgir yondashuv zarurligini ta'kidladi, bu Sharq falsafasining abadiy donoligida aks-sado topadi. Bizning ushbu tamoyillarni sintez qilish bizni boshqaruv faoliyatini nafaqat mexanik mashq sifatida, balki etakchilikning intellektual, hissiy va axloqiy o'lchovlarini uyg'unlashtiradigan o'zgartiruvchi harakat sifatida qayta tasavvur qilishga undaydigan jozibali rivoyatni rivojlantiradi. Biz ushbu sayohatimizni Sharq falsafiy an'analaridan olingan umumbashariy hikmatni qabul qilishga, qadimiy donolik va zamonaviy boshqaruv imperativlari o'rtasidagi jarlikka ko'prik qilishga jarangli chaqiriq bilan yakunlaymiz. Aynan shu intellektual paradigmalarining birlashuvida biz chuqur ilhomlangan, madaniy jihatdan boyitilgan va axloqiy jihatdan asoslangan boshqaruv amaliyoti salohiyatini ochamiz, etakchilik rivoyatini qamrab oluvchi, global rezonansli chuqurlik bilan qayta shakllantiramiz.

Menejment faoliyatining sharqona nuqtai nazarini tushunishga intilishimiz orqali biz doimiy

muloqotni boshlashga intilamiz, fikrlash, an'ana va amaliyot xilma-xilligini uyg'unlashtiradigan inklyuziv axloqni rivojlantiramiz, global miqyosdagi boylikni aks ettiruvchi yaxlit boshqaruv axloqini yaratamiz. meros.

Sharq tafakkurining odob-axloqi va zamonaviy menejment dinamikasining aks-sadosi bilan biz o'zimizni uyg'onish davri – Sharq donoligi bilan sug'orilgan boshqaruv faoliyatining uyg'onish davri ostonasida turibmiz.

Ushbu xilma-xil tushunchalarni birlashtirgan holda, amaliyotchilar va olimlar boshqaruv faoliyati haqida kengroq va madaniy jihatdan sezgir tushunchaga ega bo'lishlari mumkin. Sharq mutafakkirlarining donoligidan foydalanish menejmentga yanada inklyuziv va global miqyosda ma'lumotli yondashuvni rivojlantirishga yordam beradi, natijada bugungi o'zaro bog'langan dunyoda yanada samarali va barqaror tashkiliy amaliyotga hissa qo'shadi.

References:

1. Konfutsiy. «Analektlar.» D.C.Lau tomonidan tarjima qilingan, Penguin Classics, 1979.
2. Laozi. «Tao Te Ching.» Stiven Mitchell tomonidan tarjima qilingan, Harper Perennial, 1988.
3. Sun Tzu. «Urush san'ati». Lionel Giles tomonidan tarjima qilingan, Dover nashrlari, 2002.
4. Sun Tzu. «Urush san'ati». Ralf D. Soyer tomonidan tarjima qilingan, Asosiy kitoblar, 1994.
5. Chanakya. «Artashastra.» R. Shamasastri tomonidan tarjima qilingan, Bharatiya Vidya Bxavan, 1967.
6. Chanakya. «Artashastra.» R. P. Kangl tomonidan tarjima qilingan, Motilal Banarsidass, 1965 yil.
7. Tojimurot o'g'li, Q. A. (2023). ZAMONAVIY RAHBAR QIYOFASI: MA'NAVIY KAMOLOTI, SHAXSIY MAS'ULIYATI, BOSHQARUVCHANLIK KO 'NIKMASI. BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY JURNALI, 3(5), 33-35.
8. Tojimurot o'g'li, Q. A. (2023). RAHBAR SHAXSIY MAS'ULIYATINI OPSHIRUVCHI KOMPONENTLAR BORASIDA JAMOATCHILIK FIKRI. BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY JURNALI, 3(5), 29-32.
9. Qodiraliyev, A. T. O. G. L. (2022). RAHBARNING BOSHQARUV FAOLIYATIDAGI INDIVIDUAL PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(12), 1151-1155.
10. Qodiraliyev, A. T. O. G. L. (2022). BOSHQARUV FAOLIYATIDA RAHBAR MA'SULIYATINI OSHIRUVCHI KOMPONENTLAR. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(12), 1127-1131.
11. Кодиралиев, А. (2021). ЖАМОАТЧИЛИК ФИКРИНИНГ ОИЛАВИЙ ДАЁТ ВА ЁШЛАР ТАРБИЯСИГА ТАЪСИРИ. МОЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КАРЬЕРА: ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ, 3(11), 249-254.